

МОНИТОРИНГ

НА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈАТА НА
АКЦИСКИ ПЛАН ЗА
ЛОКАЛНАТА СТРАТЕГИЈА

ЗА МЛАДИ НА ОПШТИНА ЦЕНТАР

Изработката на овој извештај финансиски е поддржана од Фондацијата Отворено општество – Македонија, како дел од активностите на Концептот Општина по мерка на граѓаните.

Национален младински совет
на Македонија

2015 - 2017

МОНИТОРИНГ

НА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈАТА НА
АКЦИСКИ ПЛАН ЗА
ЛОКАЛНАТА СТРАТЕГИЈА

ЗА МЛАДИ

НА ОПШТИНА ЦЕНТАР

2015 - 2017

Издавач: Национален младински совет на Македонија

За издавачот: Дамјан Николовски, Претседател

Автори: Благица Петрова, Исидора Сидоровска, Мартин Алексоски, Мартин Милошевски

Уредник и рецензент: Д-р Борче Треновски

Уредници од Фондација Отворено општество - Македонија:

Данче Даниловска-Бајдевска

Наташа Ангелеска

Лектура: Бојан Петревски

Дизајн и подготовка: Бригада дизајн

Изработката на овој извештај финансиски е поддржана од Фондацијата Отворено општество – Македонија, како дел од активностите на Концептот Општина по мерка на граѓаните.

ЛИСТА НА СКРАТЕНИЦИ

АМС	Агенција за млади и спорт
ЛЕР	Сектор Локален економски развој
ЛМС	Локален младински совет
НВО	Невладини организации
НМСМ	Национален младински совет на Македонија
ОЦ	Општина Центар
ЦЗ	Центар на заедниците на општина Центар

ПРЕДГОВОР

Акцискиот план за локалната стратегија за млади на Општина Центар за периодот 2015-2017 е многу важен документ за младите од оваа општина, бидејќи има за цел да го поттикне младинскиот активизам, да ја зголеми соработката на општината со младите, младинските организации и сите други форми на младинско здружување, како и да придонесе за нивен континуиран развој. Истовремено, начинот на имплементирање на овој документ од страна на Општина Центар е уште поважно прашање на кое треба да работи самата општина. Единствено доследното следење и реализацијата на мерките и иницијативите содржани во документот ќе обезбедат постигнување на визијата и доверба во посветеноста, транспарентноста и ефикасноста на Општина Центар во решавањето на проблемите и во задоволувањето на потребите на младите во општината.

Овој извештај има за цел да ги претстави наодите од мониторингот на реализацијата на активностите предвидени во Акцискиот план на локалната стратегија за млади на Општина Центар за периодот 2015-2017, спроведен во периодот од септември до декември 2016 преку имплементација на прашалници на вработените во Општина Центар што биле директно или индиректно вклучени во реализацијата на Акцискиот план, анализа на онлајн-извори на податоци (пред сè, релевантни веб-страници и социјални медиуми), како и фокус групите организирани со претставници на Локалниот младински совет на Општина Центар, Канцеларијата за млади на Општина Центар и младински организации што соработувале со општината.

За Националниот младински совет на Македонија, како најголемо претставничко тело за млади во Македонија, беше голем и важен предизвик да преземе чекор за следење и оценка на спроведувањето на Акцискиот план за локалната стратегија за млади на Општина Центар за периодот 2015-2017, бидејќи стратегиските приоритети на советот се токму во насока на подобрување на состојбите на младите луѓе во Македонија. Затоа беше важно да се следи внимателно процесот на имплементација на овој акциски план, со цел извештајот да даде

што пообјективна слика за моменталната состојба во поглед на неговото спроведување, но и препораки за идните чекори во креирањето и имплементирањето на акциските планови, а сè со цел квалитетна имплементација на целокупната Стратегијата за млади на Општина Центар 2015-2020. Истовремено, со оглед на тоа што овој

процес е еден од првите иницијативи за следење на реализацијата на акциските планови на јавни институции од страна на граѓанскиот сектор, особено во доменот на младинските прашања, сметаме дека добиените сознанија дополнително ќе придонесат за унапредување на работата со млади и на другите општини во земјава.

СОДРЖИНА

ИЗВРШНО РЕЗИМЕ	7
1. ВОВЕД	11
2. СОЦИОЕКОНОМСКИТЕ И ДЕМОГРАФСКИТЕ КАРАКТЕРИСТИКИ НА ОПШТИНА ЦЕНТАР	14
3. СТРАТЕГИСКИ ПРИОРИТЕТИ И ПРИНЦИПИ ЗА МЛАДИ НА ОПШТИНА ЦЕНТАР	16
4. МЕТОДОЛОГИЈА НА МОНИТОРИНГ ПРОЦЕС	20
5. АНАЛИЗА НА ПОДАТОЦИТЕ И КЛУЧНИТЕ НАОДИ	23
6. ЗАКЛУЧОЦИ И ПРЕПОРАКИ	30
7. ИЗВОРИ	35
8. АНЕКС	36
АНЕКС 1: МОНИТОРИНГ МАТРИЦА	36
АНЕКС 2: ПОЛУСТРУКТУРИРАНИ ИНТЕРВЈУА И ФОКУС ГРУПИ	42

ИЗВРШНО РЕЗИМЕ

Предмет на овој извештај е анализата на податоците и, врз основа на нив, утврдување на клучните наоди од процесот на мониторинг на имплементацијата на Акцискиот план 2015-2017 од Стратегијата за млади на ОЦ 2015-2020. Наодите се овозможени од спроведени прашалници на лица вработени во ОЦ, дополнителни полуструктурирани интервјуа со претставници од релевантни сектори и тела на општината, анализа на онлајн-медиуми и анализа на поважни документи на ОЦ, како и споведување две фокус групи со организации што соработувале со ОЦ и претставници на ЛМС со цел да се утврди квалитетот на отвореноста и на соработка на општината со младите.

Најпрво, треба да се забележи дека самиот процес на креирање Стратегија за млади на локално ниво и Акциски план што произлегува од неа, низ отворени и широко консултативни средби со сите засегнати страни, е голем чекор напред на Општина Центар во поглед на нејзината отвореност и транспарентност и е за поздрав. Генералниот заклучок е дека Општина Центар во периодот 2015-2017 година реализира низа активности што го поттикнуваат младинското учество, дава целосна административно-техничка поддршка за Канцеларијата за млади, прва

од ваков тип на локално ниво во Македонија, вложува во капацитетите на Локалниот младински совет и овозможува активно учество во креирањето на политиките за млади на локално ниво. Општина Центар, исто така, поддржува активности, иницијативи и проекти произлезени од младите и младинските организации и повеќенасочно ги вклучува граѓанските организации во активностите на општината. Важна позитивна забелешка произлезена од податоците е транспарентното работење на ОЦ, високиот степен на одговорност на сите нејзини сектори и сите административни работници.

Врз основа на добиените конкретни податоци од анализата спроведена во двете фази на мониторинг процесот, може да се констатира дека Акцискиот план 2015-2017 од Стратегијата за млади на Општина Центар 2015-2020 е делумно спроведен. Генералната слика укажува на тоа дека 47% од активностите се реализирани, 50% од активностите не се реализирани, 1% од активностите се во тек, а за 2% нема точни податоци за нивното реализирање/нереализирање, односно за дел од активностите нема јасен показател за квалитетот на реализирање на активностите, а за дел од нив нема конкретен податок за реал-

лизација во поглед на времето на имплементирање и во поглед квантитативното остварување на активностите. Фокусот е ставен на перспективата Задоволни граѓани, при што од Анекс 1 и Анекс 2 е согледливо дека најголем дел од реализираните активности се концентрирани на овие приоритети, се однесуваат на засилување на капацитетите на ЛМС, вклучување на НВО во активностите на општината преку развој на разни младински иницијативи и организирање консултативни средби. Кај активностите од перспективата Развој на капацитетите имаме генерално помала реализација.

Генерални заклучоци и препораки што произлегуваат од овој процес, а се однесуваат на формата и содржината на Акцискиот план 2015-2017 од Стратегијата за млади на ОЦ 2015-2020 се следниве:

- Најголема придобивка од стратегијата е засилувањето на младинските претставнички тела, давањето посебно место на младите во општината преку формирање кацеларија за млади, преземањето чекори за формирање фонд, разгледувањето можности за делегирање младински услуги, зголемувањето на комуникацијата, соработката со млади, како и транспарентноста и отчетноста на општината.
- Еден од основните пропусти во процесот на развивање на Акцискиот план е недостигот од јасно дефинирани квантитативни и квалитативни индикатори. Оттука, недостигот од (1) квалитативни индикатори не дозволува увид во очекуваните резултати, односно во квалитативните промени што сакаме да ги видиме како последица на реализација на планираните активности; а (2) недостигот од цели за најголемиот дел од квантитативните индикатори не дозволува соодветна процена за тоа дали бројот на имплементирани активности и иницијативи е соодветен за реализација на целите на стратегијата. Ова се клучни ограничувања, кои не дозволуваат квалитена имплементација, а понатаму и следење на ефектите од стратегијата, и неопходно треба да се земат во предвид во процесот на развивање на идните акциски планови.
- Голем чекор напред претставува идентификацијата на финансии за поддршка на планираните активности, што ретко го среќаваме во плановите на јавните институции, а само по себе претставува директна заложба за проактивна реализација на предвидените чекори и активности.

- Недостасува засебен буџет за Стратегијата и можност да се следи реализацијата на предвидените буџетски импликации, поради начинот на кој е организирано и презентирано финансиското работење на општината. Наша препорака е организација на средствата наменети за реализација на Акцискиот план во засебна буџетска рамка, која ќе овозможи полесно следење и увид во реализацијата на финансиите наменети за младите.
- Недостасува систем на следење на тековната реализација на стратегијата, во форма на континуирано систематско прибележување на реализираните активности, следење на прогресот кон дефинираните цели и резултати, што истовремено е и можност тековно да се процени успешноста на реализацијата на планот и навремено да се преземат чекори и мерки за поголема успешност во спроведување на плановите. Постојењето на секторски квартални и годишни извештаи за напредокот во реализацијата на Акцискиот план е дел од самата стратегија, т.е. веќе утврден во делот на мониторингот и евалуацијата на стратегијата, меѓутоа тоа не се случи-

ло во текот на спроведување на плановите. Ова истовремено претставува и најголема забелешка и препорака на овој мониторинг извештај, со цел зголемување на вклученоста како на телата на самата општина така и на другите засегнати страни во реализацијата и следењето на плановите за млади.

- Голем дел од активностите се започнати, доведени до извесен стадиум, но не и финализирани. Постојењето на внатрешен систем на детално оперативно планирање и следење на реализацијата на Акцискиот план, за кој претходно посочивме ќе овозможи драстично поголема реализација на сите делови од планот и нема да дозволи „забораване“ на започнатите иницијативи.
- Има напредок во понудата и обемот на активности за вклучување и анимирање на младите, но модалитетите за посуштинско вклучување на младите и нивните организации сè уште се ограничени (пред сè, во спроведување услуги во име на општината, како и директно предлагање, креирање и спроведување политки).

Генералниот впечаток е дека Стратегијата и Акцискиот план за млади на Општина Центар претставуваат голем чекор напред и можеби единствен пример за развој на квалитетни и партиципативни политки за млади, како за оваа општина така и за другите. Во изминатите две години е направен голем напредок во иницирањето и функционирањето на различни претставнички младински тела и нивно учество во работата на општи-

ната. Тоа што е особено важно е да се продолжи во насока на унапредување на овие заложби со подобрување на можностите за посуштинско учество на младите, како и унапредување на процесот на планирање и внатрешно следење на стратегијата, што ќе донесе не само поголем степен на реализација на поставените цели туку и поголема транспарентност и отчетност на самата општина.

1. ВОВЕД

Акцискиот план, кој е предмет на овој извештај, се однесува на Стратегијата за млади на Општина Центар 2015-2020, а се спроведува во периодот 2015-2017. Стратегијата се однесува на соработката на општината со сите страни засегнати од локалните политики за младите и има за цел да обезбеди инклузивен процес и учество на граѓанскиот сектор во процесите на дефинирање развојни активности и иницијативи на Општина Центар во областа на младите, како и да создаде предуслови за креирање ефикасни партнерства. Стратегијата е изготвена на консултативен и партиципативен начин, со значителна вклученост на граѓанските организации и на општинската администрација во периодот март-ноември 2014 година. Изготвувањето на Стратегијата е поддржано од Фондацијата Отворено општество – Македонија (ФООМ), како дел од концептот „Општина по мерка на граѓаните“, кој се имплементира во периодот 2014-2017 година.

Акцискиот план за локалната стратегија за млади на Општина Центар за периодот 2015-2017 е усвоен на 44 седница на Советот на Општина Центар, односно на 22 септември 2015 година, и креирањето на овој акциски

план е изведено, исто така, преку консултативен и отворен процес, како и самата Стратегија.

Националниот младински совет на Македонија, со поддршка на Фондација Отворено општество - Македонија во период од пет месеци спроведе мониторинг на имплементацијата на Акцискиот план за локалната стратегија за млади на Општина Центар за периодот 2015-2017, што подразбира следење и процена на динамиката, обемот и квалитетот на реализирање на предвидените активности. Овој документ, мониторинг извештај, го отсликува овој процес и дава препораки за идните чекори во креирањето и имплементирањето на акциските планови што произлегуваат од Стратегијата за млади на Општина Центар 2015-2020.

Мониторингот беше спроведен во две фази. Првата фаза се состоеше од прибирање податоци во однос на степенот на реализација на планираните активности и чекори и се состоеше од: (1) анализа на Стратегијата и Акцискиот план за млади, (2) анализа на документи (Службен гласник на Општина Центар, планиран и реализиран буџет на општината, извештаи на самата општина итн.), (3) анализа на содржина на активни онлајн медиуми на

општината и (4) спроведување структурирани интервјуа/прашалници со генералниот секретар на општината, претставници од Секторот за локален економски развој, Локалниот младински совет на Општина Центар, Канцеларијата за млади на Општина Центар и Центарот на заедниците на Општина Центар. Податоците добиени во оваа фаза послужија за формулирање прелиминарен мониторинг извештај за степенот на реализација на предвидените активности, со исклучок на податоците добиени од анализата на буџетот на општината, објавен на веб-страницата, од кој беше тешко да се одредат детално буџетските импликации за имплементирање на активностите од Акцискиот план.

Втората фаза се состоеше од спроведување две фокус групи и имаше за цел да направи квалитативен пресек на имплементирањето на активностите поврзани со унапредувањето на квалитетот на младинско учество, и како се одразиле во однос на засилување на капацитетите на младите, нивните претставнички тела, како и градење транспарентен и отворен пристап кај самата општина. Едната фокус група се состоеше од претставници на Локалниот младински совет и Канцеларијата за млади на Општина Центар со цел да се утврди колку е објективно засилена улогата на Локалниот младински совет од неговото основање до денес. Втората фокус

група се состоеше од претставници на младински организации или организации за млади што соработувале со Општина Центар со цел да се испита квалитетот на соработката на Општина Центар со младинските организации, односно организациите за млади.

Од сите добиени податоци во двете фази, произлезени се Анекс 1: Мониторинг матрица и Анекс 2: Полуструктурирани интервјуа и фокус групи (во прилог).

Анекс 1: Мониторинг матрицата дава пресек на реализираните и нереализираните активности, периодот на нивното спроведување, изворот на податоци и конкретни препораки за секоја активност поединечно. Во однос на 8. колона од Матрицата, односно податоците за реализацијата на предвидените финансии за конкретните активности, тие не беа јасно содржани и презентирани во официјалните документи на општината што беа предмет на оваа анализа, и не се унифицирано преставени во рамките на еден документ, при што не претставуваат дел од оваа анализа и овој извештај.

Анекс 2: Полуструктурирани интервјуа и фокус групи, послужи за квалитативна анализа на резултатите од спроведувањето на конкретни активности за кои смета ме дека се исклучително важни за младите од Општина Центар.

Главната тешкотија во процесот на прибирање податоци беше непостоењето на воспоставен систем за тековно следење на реализацијата на Стратегијата, што го отежна процесот на прибирање податоци за него, при што не само што не постојат тековни квартални и годишни извештаи во однос на имплементацијата на Стратегијата од кои би можело да се црпат податоци туку, воопшто, ни систем на следење и бележење на имплементацијата на активности од Стратегијата, поради што ни самите релевантните претставници на општината немаат можност да ги достават. Оттука, за дел од активностите што се дел од Акцискиот план, како и за дел од квантитативните индикатори, нема податоци во самата општина за тоа што е, а што не е реализирано. Истовремено, непостоењето на детална буџетска рамка за планирање и следење на имплементација на Акцискиот план претставуваше дополнителен проблем за одредување на точните буџетски импликации на Општина Центар за реализираните активности од Акцискиот план 2015-2017. Ова се едни од главните забелешки и препораки во однос на следниот акциски план – потребата од воспоставување систем на следење на реализација на стратегијата, како и детална буџетска рамка со воспоставен систем за следење на финансиските текови.

Во продолжение на овој документ ќе биде појаснета методологијата по која се спроведуваше мониторинг процесот, како и клучните наоди од спроведениот мониторинг. На крајот, во однос на наодите, ќе бидат презентирани и клучните препораки за кои сметаме дека треба да бидат земени предвид при креирањето на идните акциски планови од Стратегијата за млади на Општина Центар 2015-2020.

2. СОЦИОЕКОНОМСКИТЕ И ДЕМОГРАФСКИТЕ КАРАКТЕРИСТИКИ НА ОПШТИНА ЦЕНТАР

Демографските податоци укажуваат на зголемување на бројот на населението во општината. Во социјалната карта на општината се презентираат повеќе процени на населението, според кои вкупниот број на население во 2014 година во Општина Центар се движел меѓу 47.392 и 61.664 жители. Според возрастната структура, доминираат лица на возраст од 31 до 60 години (42,7%), по кои следуваат лица на возраст од 0 до 18 години (27,7%), потоа лица повозрасни од 60 години (15,3%) и лица на возраст од 19 до 30 години (14,1%). Според стапката на природен прираст во 2014 година, општината е четврта, од вкупно десет во градот, по староста на своето население. Исто така, се забележува континуиран тренд на зголемување на природниот прираст на населението во Општина Центар во последните пет години. Најголем број деца во општината се родени во брачна заедница (91%). Според етничката припадност, доминираат живородени деца од македонската етничка заедница (62%), потоа се децата од албанската етничка заедница (27%), по кои следу-

ваат живородени деца од ромската етничка заедница (4,3%)¹.

Според податоците од последниот попис, во 2002 година вкупниот број на сите видови живеалишта во општина Центар изнесувал 18.848. Во нив живееле вкупно 45.276 жители, поделени во 15.346 индивидуални домаќинства. Бројот на новоизградени станови во општината, во периодот од 2003 до 2014 година, се зголемил за 23,5% во споредба со 2002 година - во 2014 година во Општина Центар вкупниот број на станови изнесувал 23.272.

Во Општина Центар има нагорен тренд на бројот на активни деловни субјекти, особено во однос на микроп-ретпријатијата. Од аспект на секторите на дејноста, доминираат деловни субјекти што работат со трговија на големо и на мало. Во однос на невработеноста, вкупниот број на регистрирани невработени од Општина Центар во ноември 2015 година изнесувал 3.381 лице. Во оваа бројка влегуваат лицата што активно бараат работа

¹ Детални и пошироки информации за социоекономските и демографските карактеристики на Општина Центар види: Социјална карта на општина Центар, 2016 достапна на: <http://www.soros.org.mk/mk/Home/Publication?newsID=5078&catID=10&pageIndex=1>, како и <http://opstinacentar.gov.mk/>

(44,8%), како и другите невработени (55,1%). Врз основа на споредбите со другите општини во градот, може да се утврди дека во Општина Центар (заклучно со ноември 2015 година) живеат вкупно 7,3% од вкупниот број регистрирани невработени во град Скопје. Во профилот на лица што се регистрирани како невработени во АВРМ, со место на живеење во општина Центар, доминираат:

- а) според возраста – лица повозрасни од 60 и повеќе години;
- б) според полот – нема значителни разлики меѓу обемот на невработени мажи и жени;
- в) според образовните квалификации – високообразовани лица;
- г) според должината на чекање вработување – краткорочно невработени; и
- д) според националноста – Македонци.

Состојбите со вклученоста во основното образование во Општина Центар во изминатите пет години покажуваат нагорен тренд. Вклученоста во основното образование меѓу девојчињата и момчињата во општина Центар не упатува на значителни разлики. Соодносот ученик – наставник во општина Центар е 13:1, иако не е рамномерен во сите основни училишта.

Заклучно со август 2015 година, во општината имало вкупно 15.269 пензионери. Според видот на пензии, најголем број се корисници на старосна пензија (66,4%), по кои следуваат корисници на семејна (19%) и на инвалидска пензија (9,3%).

3. СТРАТЕГИСКИ ПРИОРИТЕТИ И ПРИНЦИПИ ЗА МЛАДИ НА ОПШТИНА ЦЕНТАР

Голем дел од проблемите на локално ниво што се поврзани со младите, од една страна, се последица од отсуството или неможноста на општините да ги поддржат младинските политики, а од друга страна, се резултат на отсуството и непоттикнувањето на младинскиот активизам. Општина Центар во целост ги препознава важноста и улогата на младите во развојот на демократските процеси во општината и, воопшто, во развојот и подобрувањето на животот во заедницата. Тргувајќи од овие факти, Општина Центар одлучува да ги мобилизира сите засегнати страни во врска со прашањето на младите во општината, да го поттикне младинскиот активизам во општината, да ја унапреди соработката со младите и да придонесе за нивен постојан развој. Резултат на таа заложба е Стратегијата за млади на Општина Центар 2015-2020, која се однесува на соработката на општината со сите страни засегнати од локалните политики за млади, која има за цел да обезбеди инклузивен процес и учество на граѓанскиот сектор во процесите на дефинирање развојни активности и ини-

цијативи на Општина Центар во областа на младите, како и да создаде предуслови за креирање ефикасни развојни партнерства. Стратегијата за млади е изготвена на консултативен и партиципативен начин, со значителна вклученост на граѓанските организации и на општинската администрација во периодот март-ноември 2014 година (усвоена од страна на Советот на Општина Центар во април 2015 година)².

Процесот на стратеско планирање овозможува да се дефинираат визијата и стратеските приоритети групирани во однос на четирите перспективи (задоволни граѓани, обезбедување услуги, развој на капацитетите и управување со буџетот). Визијата на Општина Центар за младите гласи: МОДЕРНА И ЕВРОПСКА МЛАДИНА ШТО Е АКТИВНО ВКЛУЧЕНА ВО ОСТВАРУВАЊЕТО НА СВОИТЕ ПРАВА И ИНТЕРЕСИ И СО СОПСТВЕН ИНТЕГРИТЕТ Е ВКЛУЧЕНА ВО ПОВЕЌЕ АКТИВНОСТИ ЗА ОПШТЕСТВЕНИ ЦЕЛИ ЗАЕДНО СО ВОЗРАСНИТЕ. Оваа визија на Општина Центар ќе се оствари со доследно почитување на утврдените принципи и вредности во

² Пошироко за структурата/активностите на стратегијата, визијата, принципите и детален преглед на стратеските приоритети види Стратегија за млади на Општина Центар 2015- 2020, достапна на: <http://foom.mk/mk/Home/Publication?newsID=4978&catID=10&pageIndex=1>

партнерство со младите, преку: натамошно зголемување на износот на финансиските средства од буџетот на општината наменет за програмите на младите во општината; развивање на општинскиот административен капацитет, како и капацитетите на организациите на младите; воведување иновативни модели за решавање на проблемите и потребите на младите во Општината и надградување на општинските политики и услуги според очекувањата и задоволството на младите и граѓаните од работата на Општината.

Во процесот на реализирање на стратешките приоритети и мерки за остварување на визијата на Општина Центар за соработка со младите во периодот 2015-2020, ќе бидат почитувани следниве принципи и вредности:

- **Рамноправност** - Општина Центар ќе овозможи сите млади да имаат право на еднакви шанси, право на информирање, право на личен развој, доживотно учење и право на вработување во согласност со различните сопствени карактеристики, избор и способности.
- **Мултикултурализам** - Општина Центар ќе овозможи почитување на различностите во сите области на човековиот живот, толеранција, како и афирмација на уметничките и креативните

пристапи насочени кон негување и развивање на меѓукултурниот дијалог меѓу младите.

- **Транспарентност** - ќе се промовира повисоко ниво на јавност на информациите со кои се располага, на услугите што се нудат, на процедурите според кои се извршуваат и критериумите според кои се обезбедуваат.
- **Отчетност** - отчет за работењето на локалните власти (градоначалник, Совет и администрација), што е, но и што не е реализирано во рамките на предвидените општински програми, со детални финансиски извештаи за реализираните програми, проекти, мерки и активности.
- **Активно учество на младите** - Општина Центар ќе обезбеди права, поддршка, средства, простор и можности за да можат младите да учествуваат во процесот на донесување одлуки, како и во активностите што придонесуваат за изградба на подобро општество.
- **Достапност** - Општина Центар ќе овозможи и ќе обезбеди пристап на младите до сите ресурси. Општината ќе обезбеди услови за зачувување на

здравјето на младите и квалитетно користење на слободното време. Општината ќе ги афирмира и ќе ги стимулира постепеното воведување и развојот на инклузивното образование на сите нивоа.

- **Иновативност** – постојано ќе се бараат спонтани и системски постапки за воведување нови начини за поефикасно, поефективно и поквалитетно извршување на работните задачи.
- **Одговорност** – Општината ќе ја поттикнува и ќе ја развива одговорноста на оние што работат со младите, како и одговорноста на

младите во согласност со нивните можности. Солидарност – Општина Центар ги поддржува меѓугенерациската солидарност и улогата на младите во изградбата на демократско општество. Во Општината се поттикнуваат сите облици на генерациска солидарност, културата на ненасилство и толеранција помеѓу младите.

- **Соработка** – Се поддржуваат и се обезбедуваат слободата на здружување и соработка со врсниците и се поттикнува меѓугенерациската соработка, на локално, национално и меѓународно ниво.

Предвидени цели и пристап на акцискиот план Акцискиот план за спроведување на локалната стратегија за млади на Општина Центар за периодот 2015-2017

Главната цел на Акцискиот план за спроведување на Локалната стратегија за млади на Општина Центар за периодот 2015-2017 година е да развие клучни активности што треба да се спроведат за да се обезбеди успешна имплементација на Стратегијата³. Заедно, Стратегија и Акцискиот план се идентификувани како основни алатки што ќе ја водат Општина Центар низ процесите за постигнување на својата визија за развојот, местото и улогата на младите во општината во периодот 2015-2020 година. Акцискиот план ги дефинира активностите за соработка на општината со младите, кои треба да се преземат во периодот 2015-2017 година. Спроведувањето на стратегијата во овој период се заснова врз критериумите на приоритетна потреба и реален пристап до финансиски средства за реализација на активностите согласно со предвидениот буџет на општината и другите извори на финансирање. Притоа, дел од дефинираните активности се започнати и завршени во предвидената временска рамка, додека дел од нив ќе започнат во овој период, но нивната целосна реализација ќе биде завршена во периодот

предвиден за целосно спроведување на Стратегијата (2020). За таа цел, кон крајот на 2017 година треба да се изготви акциски план за периодот 2018-2020 година.

Со оглед на фактот дека во Општина Центар не постои посебно одделение ниту сектор за соработка со младите, спроведувањето на Акцискиот план на годишно ниво се одвива преку годишните програми изготвени за различни области на надлежности на Општина Центар или, пак, со изготвување посебна меѓусекторска програма за соработка со младите. Во овие програми, активностите предложени во Акцискиот план дополнително се разработени во проекти што јасно ќе ги дефинираат проектните цели и очекувани резултати, индикаторите, потребните трошоци, како и субјектите одговорни за нивната реализација. Рамката на Акцискиот план е направена врз основа на Стратегијата за млади на Општина Центар 2015-2020, која и официјално беше усвоена од страна на Советот на општината на седницата одржана во април 2015 година.

³ Пошироко за структурата, целите, активностите на деталните чекори на усвоениот акцискиот план види: Акцискиот план за локалната стратегија на Општина Центар за млади за периодот 2015-2017 година.

4. МЕТОДОЛОГИЈА НА МОНИТОРИНГ ПРОЦЕСОТ

Процесот на мониторинг на Акцискиот план за млади на О. Центар за периодот 2015-2017 година се одвиваше во две фази, и тоа:

1. **ПРВА ФАЗА:** прибирање податоци во однос на степенот на реализација на планирани активности и чекори.

Оваа фаза започна со разработка на Мониторинг матрицата како клучна алатка, односно рамка за прибирање и систематизирање на податоците во однос на нивото на реализација на активностите во рамките на Акцискиот план. Притоа, Мониторинг матрицата (види Анекс 1) ги содржи следниве информации во однос на секој од приоритетите:

1. МЕРКИ
2. АКТИВНОСТИ
3. ИНДИКАТОРИ
4. ПЕРИОД НА РЕАЛИЗАЦИЈА
5. НАМЕНЕТИ ФИНАНСИИ
6. ИЗВОРИ НА ПОДАТОЦИ
7. РЕАЛИЗИРАНИ ФИНАНСИИ

8. СТАТУС НА АКТИВНОСТ (ЗАВРШЕНА, ВО ТЕК, НЕЗАПОЧНАТА)
9. РЕАЛИЗАЦИЈА НА ИНДИКАТОРИ и
10. ПРЕПОРАКИ.

Процесот на прибирање информации во однос на сите полиња на матрицата согласно со планираните активности се состоеше од:

- а) прашалници доставени до одговорните лица на секој од секторите/телата задолжени за реализација на мерките и приоритетите од Стратегијата и планот на активности (генерален секретар на Општина Центар, Канцеларија за млади на Општина Центар, Локален младински совет на Општина Центар, Локален економски развој во Општина Центар и Центар на заедницата на Општина Центар); целта на овие прашалници беше да се добијат податоци за реализација на предвидените активности, врз основа на што би се извекле и сознанија во однос на самите индикатори, кои се, главно, од квантитативен карактер и се однесуваат на обемот на реализација на секоја од активностите;

- б) полуструктурирани интервјуа со одговорните лица на секој од секторите/телата задолжени за реализација на мерките и приоритетите со цел дополнување на првично добиените податоци; потребата од овие интервјуа беше дополнително идентификувана, со оглед на недостигот од клучни податоци во однос на имплементацијата на Акцискиот план по обработка на добиените прашалници;
- в) анализа на медиуми (веб-страница, официјални профили на општината на социјалните мрежи); целта на овој процес беше да се добијат и /или да се проверат податоци во однос на реализација на планираните активности. Врз основа на достапните податоци на овие онлајн-медиуми, пред сè, се прибираа податоци во однос на бројот на настани, повици и иницијативни за млади, како и за комуникациските практики на релевантните тела од интерес.
- г) анализа на документи (Службен гласник на Општина Центар и Буџет на Општина Центар 2015-2016 г.). Целта на оваа анализа беше да се приберат податоци во однос на реализацијата на планираните финансии во однос на секоја активност поединечно. За жал, начинот на кој се презентирани овие информации во рамките на објавените финансиски домени

од страна на општината не дозволува соодветен увид во реализацијата на финасиските индикатори.

Врз основа на горенаведените извори на податоци се идентификувани носечките информации во мониторинг матрицата, од кои понатаму се изведени клучните наоди и препораки. Како главен проблем во процесот на прибирање податоци се јави недостигот од тековно следење на имплементацијата на стратегијата од страна на самата општина, како и непостоењето на соодветни квартални секторски и интегрални извештаи во однос на реализацијата на Акцискиот план, како што и самиот план предвидува. Тоа доведе до иницирање дополнителни полуструктурирани интервјуа со цел појаснување и дополнување на иницијалните информации. Сепак, во голема мера, недостигаат клучни информации во однос на реализацијата на Акцискиот план на институционално ниво, што ја ограничи можноста за јасна процена на степенот на реализација на анализираниите активности. Ова истовремено претставува и една од клучните забелешки и, следствено, препораки од мониторинг процесот, а тоа е потребата да се воспостави систем на тековно и систематско следење на реализацијата на планови, пред сè, идниот Акциски план за реализација на Стратегијата за млади на Општина Центар.

- 2. ВТОРА ФАЗА** анализа на квалитетот на младинско учество во реализација на планот на акција преку фокус групи
- 2.1. Фокус група со претставници од Локалниот младински совет и Канцеларијата за млади на Општина Центар со цел утврдување на квалитетот на нивно учество во работата на општината и реализација на приоритетите од Акцискиот план за млади 2015-2017;
 - 2.2. Фокус група со претставници на младински организации и организации на млади што функционираат на територијата на Општина Центар со цел утврдување на видот и квалитетот на нивно учество во реализација на приоритетите од Акцискиот план за млади 2015-2017.

Добиените податоци имаат за цел да го појаснат прогресот во однос на квалитативните индикатори поврзани со младинското учество и засилување на капацитетите и улогата на претставничките младински тела во општината, а понатаму и да укажат на примената на принципите на самата стратегија, и тоа транспарентност, отчетност и младинска партиципација. Во суштина, овие алатки ќе укажат дали има суштинска промена во пристапот на работата со младинските прашања, согласно со поставените цели и приоритети на оваа стратегија.

5. АНАЛИЗА НА ПОДАТОЦИТЕ И КЛУЧНИТЕ НАОДИ

Врз основа на податоците добиени од анализата спроведена во двете фази на мониторинг процесот, може да се констатира дека Акцискиот план 2015-2017 од Стратегијата за млади на Општина Центар 2015-2020 е делумно спроведен. Генералната слика укажува на тоа дека 47% од активностите се реализирани, 50% од активностите не се реализирани, 1% од активностите се во тек, а за 2% нема точни податоци за нивното реализирање/нереализирање. Сепак, треба да се има предвид дека еден од клучните недостатоци при самото планирање на Акцискиот план е недостигот од соодветни индикатори, и тоа:

- недостиг од квалитативни индикатори, што не дозволува увид во очекуваните резултати, односно во квалитативните промени што сакаме да ги видиме како последица на реализација на планираните активности; и

- недостиг на цели за најголем дел од квантитативните индикатори, што не дозволува соодветна процена за тоа дали бројот на имплементирани активности и иницијативи што се спроведени е соодветен за реализација на целите на стратегијата. Ова се клучни ограничувања, кои не дозволуваат квалитетна имплементација, а понатаму и следење на ефектите од стратегијата и неопходно треба да се земат предвид во процесот на развивање на идните акциски планови.

Во продолжение наодите по четирите перспективи.

ПЕРСПЕКТИВА: ЗАДОВОЛНИ ГРАЃАНИ

Главниот фокус е ставен на имплементирање на активностите од Приоритет 1: Поттикнување на младински иницијативи, од перспективата задоволни граѓани, со што може да се констатира дека речиси сите активности од овој приоритет се реализирани, многу мал дел не се, а само една активност е во тек. Поконкретно, акцент е ставено на формирањето на Локалниот младински совет на Општина Центар, изготвување програма за работа, засилување на капацитетите на членовите на ЛМС и обезбедување нивно активно учество во Советот на Општина Центар. ОЦ, преку Канцеларијата за млади, ја дава во целост и својата административно-техничка поддршка на ЛМС.

Од учесниците на фокус групата, како и од интервјуата спроведени со вработените во општината, можеме да заклучиме дека ОЦ дава голема поддршка на млади и младински организации преку иницијативи, меѓутоа за нив нема конкретна евиденција ниту планирање. Тоа го покажува и фактот што ОЦ сè уште нема креирано програма за развој на младински иницијативи, иако е предвидена како активност во самиот акциски план. Програмата би била директен, плански и насочен поттикнувач на младинската активност и вклуче-

ност во заедницата, и затоа младинските иницијативи треба да бидат планирани, поддржани, и евалуирани.

Приоритет 2: зголемувањето на вклученоста на младите во процесите на донесување одлуки во општината како дел од оваа перспектива е делумно реализирано, односно 49% од активностите се реализирани, 49% не се реализирани, а 2% се делумно спроведени. Од добиените податоци, особено од фокус групите, може да се констатира дека ОЦ редовно ги консултира членовите на ЛМС, како и младинските организации, при изготвувањето на политиките, мерките и проектите што ги засегаат младите, и тоа најчесто преку отворени консултативни средби.

Во однос на формирањето комисија за млади во рамките на ОЦ, добивме различни информации од различни извори за тоа до каде е овој процес. Од прашалниците, односно од интервјуата со вработените во ОЦ, како и од документите објавени на веб-страницата (Статут, Службено гласило итн.), може да се заклучи дека процесот е започнат, променет е член во статутот на општината, меѓутоа не е интервенирано во деловникот за работа на Советот на ОЦ и не се избрани членовите на оваа комисија. Со тоа, оваа комисија сè уште не започнала со

работа. Меѓутоа, од друга страна, младите и младинските организации што учествуваа во фокус групите едногласно констатираа дека воопшто не се запознаени со ваквата идеја за формирање комисија за млади. Овде би истакнале дека заложибите на ОЦ за формирање комисија за млади се во согласност со европските трендови, но би посочиле и дека овој процес треба да заврши со конечна промена на деловникот за работа на Советот на ОЦ и избор на членови на оваа комисија. Но уште поважно е да потенцираме дека е важно директно и навремено вклучување на младите во сите процеси што ги засегаат нив, и тоа од самиот почеток, со цел да се избегне декоративното практикување на младинското учество, кое претставува практика кај нас.

Исто така, ОЦ работи на зголемување на транспарентноста, особено преку социјалните медиуми што уживаат висок степен на посетеност. Претставниците од фокус групите ја поздравиле ажурноста на профилите на социјалните мрежи на општината и на персоналот на ОЦ. Нивните главни констатации се совпаѓаат со перцепцијата на вработените во општината. Меѓутоа, иако е наведено во Акцискиот план, може да се забележи дека сè уште не постои веб-страница како единствен канал за комуникација и информирање на младите. Сите информации се проследуваат исклучиво преку профилите на социјалните мрежи на Канцеларијата за млади на ОЦ и ЛМС или преку веб-страницата на општината, каде што информациите не се систематизирани.

ПЕРСПЕКТИВА: ОБЕЗБЕДУВАЊЕ УСЛУГИ

Во однос на првиот приоритет од оваа перспектива, поддршка за формирање различни модели за ангажираност на младите, може да се констатира дека не е јасно дефиниран и јасно протолкуван. Според одговорите на интервјуата со вработените во општината, може да се констатира дека 90% од активностите во овој приоритет се реализирани и се однесуваат на унапредување

на соработката на Канцеларијата за млади и ЛМС со младинските НВО. Тие, исто така, сметаат дека одделението за млади при ОЦ постои, и тоа во склоп на Одделението за спорт и млади. Меѓутоа, според индикаторите наведени во Акцискиот план, може да се заклучи дека се реализирани само 10% од активностите, и тоа само Стратегијата за волонтерство, која ја има само во

пробна верзија и сè уште не е усвоена. Сепак, иако Стратегија за волонтерство сè уште не е усвоена, волонтерството е важен аспект од работењето на ОЦ, тврдат вработените во општината, кои велат дека волонтерството е практика, има редовни јавни повици на веб-страницата на општината, но стратегискиот пристап кон волонтерството е особено важен заради обезбедување на соодветните услови за волонтерите и почитување на нивните права.

Соработката на ОЦ со студентите е започната и одлично се развива, имајќи предвид дека е потпишан меморандум за соработка со Архитектонски факултет при УКИМ, објавени се четири повици за проекти и се спроведени три проекти како онлајн-платформа на студентите од Градежниот факултет, Проект за сигнализација и Проект за претприемништво. Податоците од фокус групите укажуваат дека повиците биле широко распространети преку различни комуникациски канали, а проектите - одлично реализирани и високо оценети.

Активностите од вториот приоритет, пак, делегирање на дел од надлежностите на организациите на млади, воопшто не се реализирани. Овде спаѓаат активности за испитување на видот услуги што ги нудат организациите, односно нивно мапирање за потребите на младите и соработка со младинските организации за нудење услуги за млади. Единствено изготвена е пробна анализа на потребите за видовите услуги што им се потребни на младите во Општина Центар, на чие усвојување сè уште се чека од страна на Советот на ОЦ.

Овој аспект, како и сознанијата од другите наоди, воопшто укажуваат на тоа дека имаме напредок во понудата и обемот на активности за вклучување и анимирање на младите, што е, секако, важно, но модалитетите за посуштинско вклучување на младите и нивните организации (пред сè, во спроведување услуги во име на општината, како и директно предлагање; креирањето и спроведувањето политики сè уште се само декларативно застапени, но не и реализирани во рамките на Стратегијата.

ПЕРСПЕКТИВА: РАЗВОЈ НА КАПАЦИТЕТИТЕ

Од наодите за оваа перспектива може да се заклучи дека, генерално, од предвидените активности многу малку се реализирани. 75% не се реализирани, само 25% се реализирани, од кои најмногу во првиот приоритет - градење внатрешни капацитети за работа со младите во ОЦ. Најмалку спроведени активности има во последниот, односно во третиот приоритет од оваа перспектива, зголемување на соработката со Градот Скопје и Агенцијата за млади и спорт.

Бидејќи не е изготвена анализа на потребите за видовите обуки потребни за општинската администрација, не е изготвен ни курикулум за редовни обуки и во периодот на мониторирање не се спроведени обуки за општинската администрација, освен една обука за младински политики. Ова е клучен предуслов за квалитетно имплементирање на идните акциски планови од Стратегијата за млади на ОЦ. Јавната администрација мора да се сензибилизира за работа со млади, мора да ги разбира младинските политики, права и обврски и во младите да го препознае ресурсот за унапредување на работата на секоја институција. Истовремено, бројот и типот на обуки не треба да бидат стихижно определе-

ни, туку стратегиски и плански дефинирани согласно со плановите и заложбите на самата Стратегија и Акциски план, со цел создавање услови за негова поквалитетна реализација.

Оттаму, важна препорака од дискусијата со фокус групите е да се направи потребната анализа, да се изготви курикулум за редовни обуки и тие да се спроведуваат.

Другите активности од приоритетот еден, градење внатрешни капацитети за работа со младите во ОЦ, се реализирани и се однесуваат на мерки за поддршка на организации и млади преку обуки. Од податоците и од фокус групите и од интервјуата може да се констатира квалитетот на обуките за претприемништво, градење, обука за комуникациски вештини итн., каде што беше истакнато дека биле посетувани овие обуки, иако нема конкретна анализа за испитување на потребите за градење конкретни капацитети на младите, сепак изборот на обуки е на линија на она што му е најмногу потребно на еден млад човек. Бројот на присутни млади на овие обуки е, исто така, јасен показател за заинтересираноста на младите за засилување на своите капацитети. Сепак, може да се забележи дека нема посустинска ана-

лиза за ефектите и резултатите од овие обуки ниту, пак, како се подредени тие на самата Стратегија и нејзините определби.

Во вториот приоритет единствено е изготвен Регистар на младински организации и граѓански организации што работат со млади и е јавно достапен на веб-страницата на Центарот на заедницата на ОЦ. Повици за соработка на ОЦ, конкретно со младински организации преку проекти, не се објавувани во периодот на кој се однесува овој извештај. Меѓутоа, тоа не значи и дека немало поддршка од ваков тип. Учесниците во фокус групите неколку пати потенцираа дека досега ОЦ има поддржано многу организации преку проекти. Сепак, оваа поддршка најчесто е по барање на самите органи-

зации и, очигледно, недоволно видлива за други заинтересирани страни ниту, пак, соодветно видлива во пошироката заедница. Оттука, може да се забележи дека ОЦ задолжително треба да изготви процедури и критериуми за имплементирање заеднички проекти меѓу ОЦ и НВО, кои ќе ѝ дадат правец на соработката, ќе ги постават правилата и ќе ја унапредат.

Што се однесува на соработката на ОЦ со Град Скопје и Агенцијата за млади и спорт, од податоците, особено од прашалниците спроведени со ЛМС и Канцеларија за млади, може да се утврди дека, исто така, соработката е отежната, речиси и незапочната. Имајќи ја предвид важноста на меѓусекторската соработка, ОЦ треба да изнајде механизми за отпочнување на ваквата соработка.

ПЕРСПЕКТИВА: ЗГОЛЕМУВАЊЕ НА БУЏЕТОТ ЗА МЛАДИНСКИ АКТИВИЗАМ

Врз основа на податоците што успеавме да ги добиеме од анализата на буџетот на ОЦ објавен на веб-страницата, спроведените интервјуа/прашалници со претставници на генералниот секретар, ЦЗ, ЛЕР, ЛМС и Канцеларија за млади, како и од фокус групите, може да се констатира дека нема доволно податоци за реализирањето на

активностите предвидени во сите приоритети на оваа перспектива.

Од конкретните наоди може да заклучиме дека општината, преку отворен и консултативен процес, ги креира програмите и буџетите на сите сектори, за што потврдуваат спроведените јавни расправи со граѓаните во

периодот на подготовка на програмите и планирање на буџетот на самата општина. Податоците од фокус групите покажуваат дека 90% од нив учествувале на ваквите расправи, другите 10% не учествувале директно, но се запознаени со јавните расправи и/или познаваат млади што учествувале.

Сепак, не може да се утврди дали постои конзистентна и растечка буџетска стапка за проекти на младински организации и организации што работат со млади, бидејќи не постои одвоена ставка преку која може да се дојде до оваа информација. Несомнено, општината има реализирано и поддржано повеќе проекти од различни области на граѓански организации, за што потвдуваат и наодите од спроведената фокус група со граѓански организации што соработувале со ОЦ, но не може да се дефинира дали има раст оваа стапка.

Понатаму, преземен е чекор кон формирање општински фонд за поддршка на аплицирањето и изведбата на проекти од ЕУ и други странски проекти со спроведените обуки за засилување на капацитетите на претставниците на ЛМС на ОЦ, Битола и Кичево, но сè уште не е изготвен елаборат за фонд, не е воспоставен функционален фонд, нема дефинирано висина на средствата и нема спроведено проекти во оваа насока.

Ова укажува дека и покрај иницијалните заложби, согласно со активностите предвидени во Акцискиот план, имаме висока стапка на нереализација на оваа компонента и причините и импликациите од него треба да бидат предмет на понатамошна анализа, додека корективни акции треба да бидат преземени во рамките на следното планирање активности од Стратегијата.

6. ЗАКЛУЧОЦИ И ПРЕПОРАКИ

- Врз основа на податоците добиени од анализата спроведена во двете фази на мониторинг процесот, може да се констатира дека Акцискиот план 2015-2017 од Стратегијата за млади на Општина Центар 2015-2020 е делумно спроведен. Генералната слика укажува на тоа дека 47% од активностите се реализирани, 50% не се реализирани, 1% се во тек, а за 2% нема точни податоци реализирањето/нереализирањето. Фокусот е ставен на перспективата Задоволни граѓани, каде што од Анекс 1 и од Анекс 2 е согледливо дека најголем дел од реализираните активности се концентрирани во овие приоритети, а најмалку е ставен фокус на активностите од претпоследната перспектива, односно од развој на капацитетите.
- Треба да се забележи дека еден од основните пропусти во процесот на развивање на Акцискиот план е недостигот од јасно дефинирани квантитативни и квалитативни индикатори. Оттука, недостигот од на (1) квалитативни индикатори не дозволува увид во очекуваните резултати, односно во квалитативните промени што сакаме да ги видиме како последица на реализација на планираните активности; а (2) недостигот од цели за најголем дел од квантитатив-

ните индикатори (т.е. се предвидува број на средби, број на повици, број на иницијативи, меѓутоа не и колку, т.е. што значи успешна реализација на еден резултат), што не дозволува соодветна процена за тоа дали бројот на имплементирани активности и иницијативи што се спроведени е соодветен за реализација на целите на Стратегијата. Ова се клучни ограничувања, кои не дозволуваат квалитетна имплементација, а понатаму и следење на ефектите од Стратегијата и неопходно треба да се земат предвид во процесот на развивање на идните акциски планови.

- Најголема придобивка од Стратегијата е засилувањето на младински претставнички тела, давање посебно место на младите во општината преку формирање кацеларија за млади, преземање чекори за формирање фонд, разгледување можности за делегирање младински услуги, зголемување на комуникацијата, соработка со млади, како и транспарентност и отчетност на општината. Истовремено, иако претставуваат позитивен чекор, останува фактот дека голем дел и од овие активности се сè уште во фаза на иницијални чекори и не се реализирани на

ниво на кое ефектите од нивната работа може да се почувствуваат во целост. Оттука, во следниот период е клучно продолжување на позитивните заложби на ова поле.

- Голем чекор напред претставува идентификацијата на финансии за поддршка на планираните активности, што ретко го среќаваме во плановите на јавните институции, а само по себе претставува директна заложба за проактивна реализација на предвидените чекори и активности. Сепак, оваа заложба не е доследно реализирана, пред сè, поради недостигот од засебен буџет за Стратегијата и неможноста да се следи реализацијата на предвидените буџетски импликации, поради начинот на кој е организирано и презентирано финансиското работење на општината. Оттука, го поздравуваме фактот што финансиските извештаи на општината се јавно достапни, меѓутоа транспарентноста, секако, треба да се унапреди од аспект на деталноста и јасноста на овие документи, со што би се овозможил појасен увид во трошењето на јавните средства од страна на сите заинтересирани страни, а особено младите. Наша препорака е организација на средствата наменети за реализација на Акцискиот план во засебна буџетска рамка, која ќе овозможи полесно следење и увид во

реализацијата на финансиите наменети за млади. Дефинирање средства што ќе се издвојат до различни сектори во општината е прв чекор за поздравување, меѓутоа секој акциски план треба да биде проследен со целисходен буџет, што е единствена гаранција за реализација на планираните активности, а јавно достапните финансиски извештаи во однос на неговата реализација - клучен чекор напред кон вистинска транспарентност и отчетност на институциите кон граѓаните.

- Недостасува систем на следење на тековната реализација на стратегијата, во форма на континуирано систематско прибележување на реализираните активности, следење на прогресот кон дефинираните цели и резултати, што истовремено е и можност тековно да се процени успешноста на реализација на планот и навремено да се преземат чекори и мерки за поголема успешност во спроведување на плановите. Постоенето на секторски квартални и годишни извештаи за напредокот во реализацијата на Акцискиот план е дел од самата стратегија, т.е. веќе утврден во делот на мониторинг и евалуација на стратегијата, меѓутоа тоа не се случило во текот на спроведување на плановите. Ова истовремено претставува и најголема забелешка и препорака на овој

мониторинг извештај, со цел зголемување на вклученоста како на телата на самата општина така и на другите засегнати страни во реализацијата и следењето на плановите за млади.

- Голем дел од активностите се започнати, доведени до извесен стадиум, но не и финализирани. Постоенето на внатрешен систем на детално оперативно планирање и следење на реализацијата на Акцискиот план, за кој претходно посочивме ќе овозможи драстично поголема реализација на сите делови од

планот и нема да дозволи „заборавање“ на започнатите иницијативи.

- Има напредок во понудата и обемот на активности за вклучување и анимирање на младите, што е, секако, важно, но модалитетите за посуштинско вклучување на младите и нивните организации (пред сè, во спроведување услуги во име на општината, како и директно предлагање, креирање и спроведување политики) е сè уште повеќе декларативно застапено, но не и реализирано во рамките на Стратегијата.

ПЕРСПЕКТИВА: ЗАДОВОЛНИ ГРАЃАНИ

- Не е изготвен акциски план на Програмата за работа на ЛМС. Треба да биде изготвен.
- Иако е поднесена иницијатива за основање комисија за млади на ОЦ и постои промена на статутот на ОЦ, сепак, не е направена измена и во Деловникот на Советот на ОЦ. Таа треба да биде направена, да бидат номинирани нејзини членови и да се стави во функција.

- ЛМС и Канцеларија за млади ја користат веб-страницата на ОЦ како основно гласило за споделување информации поврзани со младите на територијата на ОЦ. Треба да се изготви и младинска веб-страница за овие цели.

ПЕРСПЕКТИВА: ОБЕЗБЕДУВАЊЕ УСЛУГИ

- Да се изготви елаборат за отворање посебно одделение за млади во рамките на ОЦ, бидејќи постои неусогласеност со ингеренциите во врска со активностите на ОЦ поврзани со млади. Активностите предвидени за млади се расплнети по секторите на ОЦ и не може да се има јасна слика за тоа колку инвестира општината во младите.
- Иако Стратегијата за волонтерство на ОЦ постои како пробна верзија, не е усвоена. Оваа стратегија треба да се усвои, заради растење на младите на ОЦ во добри и одговорни граѓани.
- Да се анализираат видовите услуги што можат да ги нудат младинските организации со цел да се развијат услуги за потребите на младите од ОЦ, а со тоа и да се поткрепи посуштински учество на младите во работата на општината.

ПЕРСПЕКТИВА: РАЗВОЈ НА КАПАЦИТЕТИТЕ

- Бидејќи нема изготвено анализа на потребите за видовите обуки потребни за општинската администрација и, врз основа на тоа, нема курикулум за спроведување обуки, предлагаме да се направи анализата и да се започне со засилување на капацитетите на општинските работници за работа со млади.
- Не се создадени процедури и критериуми за имплементирање заеднички проекти меѓу ОЦ и НВО, и ова се одвива најчесто по предлог на самите организации, стихийно и несоодветно интегрирано со приоритетите на Стратегијата. Општината дава поддршка, меѓутоа оваа соработка мора да биде засилена и да произлегува и од самата општина. За да се случи тоа, мора да се создадат процедури и критериуми за соработка.
- За жал, речиси е непостоечка соработката со Град Скопје и Агенцијата за млади и спорт. Координацијата на напорите на локално и национално ниво е клучна за ефикасно искористување на ресурсите и максимизирање на позитивните резултати од зајакнувањето на различните институции.

ПЕРСПЕКТИВА: ЗГОЛЕМУВАЊЕ НА БУЏЕТОТ ЗА МЛАДИНСКИ АКТИВИЗАМ

- Имајќи предвид дека голем дел од европските фондови не се реализираат во Македонија поради тоа што организациите најчесто немаат капацитет, особено финансиски, за сами да ги аплицираат и да имплементираат проектите од овие фондови, потребно е формирање општински фонд за поддршка на аплицирањето и изведбата на проекти од ЕУ и други фондови. Оттука, изготвувањето елаборат се гледа како неопходен прв чекор за почување соработка со различни актери и заеднички иницијативи на ова поле.

7. ИЗВОРИ

1. Службен гласник на Општина Центар бр. 12/2015 од 04.9.2015 година;
2. Службен гласник на Општина Центар, бр. 14 од 30.9.2015 година;
3. European Commission, Directorate-General for Regional Policy, *Cudance document on monitoring and Evaluaiton*, Brussels 2015;
4. Geoffrey S, *Monitoring and Evaluation in the Public Policy Cycle: the Experience of OECD Countries* Centro de Políticas Públicas, Pontificia Universidad Católica de Chile, 2011;
5. International Federation of Red Cross and Red Crescent, *Handbook for Monitoring and Evaluation*, Geneva 2002;
6. Tsui J. et al, *Monitoring and and evaluation of policy influence and advocacy*, OECD, Ghana 2014;
7. United Nations Development Group, *Results-Based Management Handbook, Strengthening RBM harmonization for improved development results*, 2010;
8. Žarković Rakić J. et al., *Manual for Monitoring & Evaluation of Public Administration Reform Policy*, Foundation for the Advancement of Economics, European Policy Centre, Belgrade 2014.
9. Веб-страница на Општина Центар
<http://opstinacentar.gov.mk/>
10. Стратегија за млади на Општина Центар
http://www.soros.org.mk/CMS/Files/Documents/Strategija_MLADI_centar.pdf
Социјална карта на Општина Центар, 2016,
достапна на:
<http://www.soros.org.mk/mk/Home/Publication?newsID=5078&atID=10&pageIndex=1>, како и <http://opstinacentar.gov.mk/>
11. Профили на социјалните мрежи на Општина Центар
<https://www.facebook.com/OCentar/?fref=ts>
<https://www.facebook.com/%D0%9E%D0%BF%D1%88%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B0-%D0%A6%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B0%D1%80-%D0%9E%D1%84%D0%B8%D1%86%D0%B8%D1%98%D0%B0%D0%BB%D0%BD%D0%B0-%D1%84%D0%B0%D0%BD-%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D1%86%D0%B0-172416936284730/?fref=ts>
12. Веб-страница на Центарот на заедницата на Општина Центар
<http://cccentar.mk/>
13. Профили на социјалните мрежи на Општина Центар
<https://www.facebook.com/cccentarmk/>

8. АНЕКС

АНЕКС 1: МОНИТОРИНГ МАТРИЦА

ПРИОРИТЕТИ/ ИНДИКАТОРИ	МЕРКИ	АКТИВНОСТИ	ИНДИКАТОРИ	ПЕРИОД	НАМЕНЕТИ ФИНАНСИИ (ДЕНАРИ)	ИЗВОР НА ПОДАТОЦИ	РЕАЛИЗИРАНИ ФИНАНСИИ	СТАТУС НА АКТИВНОСТИ	РЕАЛИЗИРАЊЕ ИНДИКАТОР	ПРЕПОРАКА	
ПОТТИКНУВАЊЕ МЛАДИНСКИ ИНИЦИЈАТИВИ (11%)	Програма за развој на младинските иницијативи	Развој на програмата на Канцеларијата за млади преку која ќе се поддржуваат младински иницијативи	Број на иницијативи што произлегуваат од канцеларијата за млади	2016/2017		Канцеларија за млади/ прашалник	/	Завршена	Реализирање дебати, работилници, обуки, културни настани (20)	Да се води евиденција за точната бројка на иницијативи	
		Развој на програма за ЛМС за реализација на младински иницијативи	Изготвување акциски план	2016		Канцеларија за млади и Локален младински совет/ прашалник	/	Во тек	Изготвена програма	Да се изготви акциски план	
		Поддршка на младински иницијативи од страна на комисијата за млади на годишно ниво	Број на остварени средби Број на поддржани иницијативи		750 000	ЛЕР/прашалник ЛЕР/прашалник ЛЕР/прашалник	/	Не е започната Не е започната Не е започната	Нереализирано Нереализирано Нереализирано	Да се формира Комисија за млади на ОЦ; Да се остварат средби и да се поддржат иницијативи; Да се предложат иницијативи до Советот на ОЦ	
БРОЈ НА ПОДДРЖАНИ ОРГАНИЗАЦИИ НА МЛАДИТЕ - 30	Мерки за зголемување на институционалната поддршка за младите	Формирање на ЛМС	Број на предложени иницијативи до Совет на ОЦ			ЛЕР/прашалник	/	Не е започната	Нереализирано		
		Предлог до совет на ОЦ		2015		ЛЕР + Службен гласник на ОЦ бр. 12/2015/фокус група	/	Завршена	Предлог поднесен до Советот на ОЦ;		
		Формиран ЛМС		2015		ЛЕР/ЛМС/ софицијални медиуми/фокус група	/	Завршена	Формиран ЛМС (со учество на 10 НВО, 5 подмладоци) - Извршно тело (осум члена од НВО+ тројца членови подмладоци)		
		Промена на статутот на ОЦ		2015		ЛЕР	/	Завршена	Нов член во статутот на ОЦ		
		Формирање комисија за млади во која ќе членуваат младински НВО	Иницијатива за формирање комисија за млади	2015		ЛЕР/прашалник	/	Во тек	Поднесување иницијатива	Да се интервенира во деловникот за работа на Советот на ОЦ,	
		Промена на статутот на ОЦ		2015		ЛЕР/прашалник	/	Завршена	Направена промена во Статут на ОЦ		
	Засилување на улогата на ЛМС	Учество на претставник на ЛМС во Советот	Учество во дискусии на советот				ЛМС+ЛЕР прашалник/ ЛМС фокус група	/	Завршена	Три седници	Да се предлагаат иницијативи за млади и поактивно да се учествува на седниците на Советот на ОЦ
			Предлог иницијативи				ЛМС фокус група/ прашалник	/	Не е завршена	Не е реализирано	
			Променет деловник за работа		2015		ЛМС+ЛЕР прашалник; Службен гласник бр. 12/2015	/	Завршена	Измена во Деловникот за работа на Советот на ОЦ	
		Организирање настани од ЛМС	Број на реализирани настани		2015		Социјални медиуми и веб- страница на општината/ЛМС фокус група	/	Завршена	Околу 50	Да се води точна евиденција за бројот и посетеноста на настаните
	Број на вклучени организации		2015	1 500 000		Социјални медиуми и веб- страница на општината/ЛМС фокус група	/	Завршена	Околу 30		
	Број на вклучени млади		2015			Социјални медиуми и веб- страница на општината/ЛМС фокус група	/	Завршена	Околу 150		
	Обезбедување административна поддршка за ЛМС	Обезбедени административно- технички услови за поддршка на ЛМС		2015	3 000 000	ЛМС	/	Завршена	Искористување на Канцеларијата за млади на ОЦ како ресурс, Компјутерска опрема, инвентар, канцелариски материјали, техникка опрема		

ПРИОРИТЕТИ/ ИНДИКАТОРИ	МЕРКИ	АКТИВНОСТИ	ИНДИКАТОРИ	ПЕРИОД	НАМЕНЕТИ ФИНАНСИИ (ДЕНАРИ)	ИЗВОР НА ПОДАТОЦИ	РЕАЛИЗИРАНИ ФИНАНСИИ	СТАТУС НА АКТИВНОСТИ	РЕАЛИЗИРАЊЕ ИНДИКАТОР	ПРЕПОРАКА
ЗГОЛЕМУВАЊЕ НА ВКЛУЧЕНОСТА НА МЛАДИТЕ ВО ПРОЦЕСИТЕ НА ДОНЕСУВАЊЕ ОДЛУКИ ВО ОПШТИНАТА (15%)	Мерки за зголемување на вклученоста на младите во процесите на донесување одлуки на општината	Формирање комисија за млади - во комисијата ќе има претставници од ГО	Променет статут на општината	2015		ЛЕР/прашалник; Службен гласник на Општина Центар (бр. 14 од 30.9.2015 година	/	Завршена	Нов член во статутот	Да се интервенира во деловникот на Советот на ОЦ
			Број на надворешни членови				/	Не е завршена	Не е реализирано	
		Консултативни средби со младински ГО при подготовка на политики, мерки, проекти што ги засегат младите	Јавни повици за соработка меѓу ОЦ и ГО (за работи поврзани со младите)	2015/2016	300 000	ЛЕР/прашалник, ЛМС фокус група, социјални медиуми на ОЦ	/	Завршена	Седум јавни повици	
			Број на одржани консултации	2015/2016			/	Завршена	Седум одржани консултации	
		Обезбедување вклученост на младите и младинските ГО при имплементација на политики, мерки и проекти што се однесуваат на младите	Број на реализирани мерки/проекти	2016	150 000	Канцеларија за млади/ЛЕР- прашалник	/	Завршена	Пет Проекти	
			Број на вклучени младински ГО	2016			/	Завршена	Седум организации	
СТЕПЕН НА ЗАДОВОЛСТВО НА МЛАДИТЕ ОД НИВНА ВКЛУЧЕНОСТ ВО ПРОЦЕСИТЕ НА ДОНЕСУВАЊЕ ОДЛУКИ ВО ОПШТИНАТА - 70% СТЕПЕН НА ЗАДОВОЛСТВО НА МЛАДИТЕ ОД ТРАНСПАРЕНТНОСТА НА ОПШТИНАТА - 70%	Мерки за зголемување на т ранспарентноста на општината	Отворање на веб- страница која ќе ги содржи сите информации за работа на младинските тела и младинските политики на ОЦ	Промовирање на активностите	2015/2016	75 000	ЛМС/ Канцеларија за млади- прашалник	/	Не е завршена	Не е реализирано	Да се отвори веб-страница за младинско информирање на ОЦ
			Отворени форуми за прашања за младите	2015/2016			/	Не е завршена	Не е реализирано	
		Користење на социјални медиуми за информирање и промоција на работата во младинските тела и работата на ОЦ во областа на младинските политики	Фанови	2015/2016		ЛМС/ Канцеларија за млади- прашалник/ социјални медиуми	/	Завршена	Фан-страница на Општина Центар, на ЛМС и Канцеларијата за млади; Број на фанови на Канцеларијата за млади (640)/ ЛМС (722)/Општина Центар (2983)	
			Број на предлози, идеи				/	Нема точни податоци		
		Објавување на повици за учество на младите во процесите на програмирање во ОЦ	Објавени повици	2015/2016		КМ, ЛМС, ЛЕР / прашалник, социјални медиуми	/	Не е завршена	Не е реализирано	Да се објават повици за учество на младите во процесите на програмирање во ОЦ
			Број на учесници	2015/2016			/	Не е завршена	Не е реализирано	
ПОДДРШКА ЗА ФОРМИРАЊЕ РАЗЛИЧНИ МОДЕЛИ ЗА АНГАЖИРАНост НА МЛАДИТЕ (9%)	Осмислување институционална форма за работа со младите во рамките на организациската општинска структура	Елаборат за отворање посебно одделение за млади	Изготвен елаборат	2015/2016	30 000	ЛЕР/прашалник	/	Не е завршена	Не е реализирано	Да се изготви елаборат за отворање посебно одделение за млади
		Континуирана соработка и координација на одделението за млади со младинските НВО, канцеларијата на млади и ЛМС	Број на остварени средби	2015/2016		Лер/прашалник, фокус група	/	Завршена	Една средба со секторот за млади и спорт на Општина центар; редовни средби на организациите преку Канцеларијата за млади, ЛМС и консултативни средби со ОЦ	

ПРИОРИТЕТИ/ ИНДИКАТОРИ	МЕРКИ	АКТИВНОСТИ	ИНДИКАТОРИ	ПЕРИОД	НАМЕНЕТИ ФИНАНСИИ (ДЕНАРИ)	ИЗВОР НА ПОДАТОЦИ	РЕАЛИЗИРАНИ ФИНАНСИИ	СТАТУС НА АКТИВНОСТИ	РЕАЛИЗИРАЊЕ ИНДИКАТОР	ПРЕПОРАКА
ЗГОЛЕМУВАЊЕ НА БРОЈОТ НА АНГАЖИРАНИ МЛАДИ НА ГОДИШНО НИВО (ПОВЕКЕ ОД 10 ОТСТО)	Развој на нови модели за ангажирање на младите	Развој на стратегија за волонтерство	Одржани јавни расправи	2015/2016	50 000	ЦЗ, ЛЕР/ прашалник	/	Завршена	Јавна расправа	Да се усвои пробната програма
			Број на учесници	2015/2016		ЦЗ, ЛЕР/ прашалник	/	Завршена	Околу 30	
			Изготвена стратегија за волонтерство во ОЦ			ЦЗ, ЛЕР/ прашалник	/	Во тек	Изготвен драфт	
		Соработка меѓу Општината и младите студенти (идејата е да се користат студентите што работат дилопмски и магистерски трудови да се искористат за потреби на општината)	Број на објавени конкурси	2015/2016	30 000	ЛЕР/прашалник, социјални медиуми	/	Завршена	Четири објавени повици	Потпишан Меморандум за соработка со Архитектонскиот факултет, онлајн-платформа на студентите од Градежниот факултет, Проект за сигнализација (3)
			Број на реализирани проекти во соработка со ОЦ	2015/2016		ЛЕР/прашалник, социјални медиуми	/	Завршена		
			Број на остварени соработки	2015/2016			/			
		Собирање предлози за иницијативи од младински НВО и нивна финансиска и логистичка поддршка	Број на остварени работни средби	2015/2016	250 000	Социјални медиуми, ЛЕР/ прашалник, фокус групи	/	Завршена	Четири отворени дена со граѓаните на ОЦ	Нема точен податок
			Број на примени предлози			Социјални медиуми, ЛЕР/ прашалник, фокус групи	/	Завршена	Нема точен податок	
			Број на реализирани / поддржани иницијативи			Социјални медиуми, ЛЕР/ прашалник, фокус групи	/	Завршена	Нема точен податок	
		ДЕЛЕГИРАЊЕ НА ДЕЛ ОД НАДЛЕЖНОСТИТЕ НА ОРГАНИЗАЦИЈИТЕ НА МЛАДИТЕ	Анализа и развој на услугите на локално ниво за потребите на младите	Анализа на потребите за видовите услуги што им се потребни на младите во Општина Центар	Публикувани резултати од анализата	2016		ЦЗ, ЛЕР/ прашалник	/	Во тек
Анализа на видовите услуги што можат да ги нудат младинските ГО (мапирање на младинските ГО)	Мапирање на младински НВО и нивната област на дејствување				2015/2016		ЦЗ, ЛЕР/ прашалник	/	Не е завршена	Не е реализирано.
Идентификувани најмалку три услуги	2015/2016				ЦЗ, ЛЕР/ прашалник	/	Не е завршена	Не е реализирано.		
Развој на услуги за потребите на младите	Број на развиени услуги			2015/2016	600 000	ЦЗ, ЛЕР/ прашалник	/	Не е завршена	Не е реализирано.	Да се развијат услуги за потребите на младите.
БРОЈ НА ДЕЛЕГИРАНИ УСЛУГИ ЗА ПОТРЕБИТЕ НА МЛАДИТЕ (ПОВЕКЕ ОД ОСУМ); СТЕПЕН НА ЗАДОВОЛСТВО НА МЛАДИТЕ ОД КВАЛИТЕТОТ НА УСЛУГИТЕ (НАД 80%)	Мерки за делегирање на дел од услугите за младите на организациите на младите	Креирање јавна и јасна процедура за делегирање на дел од услугите на младинските НВО	Усвоени процедури	2015/2016		ЛЕР/прашалник	/	Не е завршена	Не е реализирано.	Креирање на јавна и јасна процедура за делегирање на дел од услугите на младинските НВО
			Повик за делегирање услуги	Објавени најмалку две услуги за делегирање	2015/2016		ЛЕР/прашалник	/	Не е завршена	Не е реализирано.
		Број на пријавени граѓански организации што работат со млади	2015/2016				/			
		Меморандум/договор за делегирање услуги	Потпишани најмалку два договора за делегирање услуги	2015/2016		ЛЕР/прашалник	/	Не е завршена.	Не е реализирано.	Да се потпишат два меморандума/договора за делегирање услуги
	Број на учесници	2015/2016		ЛЕР/прашалник	/	Не е завршена.	Не е реализирано.			

ПРИОРИТЕТИ/ ИНДИКАТОРИ	МЕРКИ	АКТИВНОСТИ	ИНДИКАТОРИ	ПЕРИОД	НАМЕНЕТИ ФИНАНСИИ (ДЕНАРИ)	ИЗВОР НА ПОДАТОЦИ	РЕАЛИЗИРАНИ ФИНАНСИИ	СТАТУС НА АКТИВНОСТИ	РЕАЛИЗИРАЊЕ ИНДИКАТОР	ПРЕПОРАКА
ГРАДЕЊЕ ВНАТРЕШНИ КАПАЦИТЕТИ ЗА РАБОТА СО МЛАДИТЕ ВО ОПШТИНА ЦЕНТАР (10%)	Мерки за спроведување обуки за општинската администрација	Анализа на потребите за видовите обуки потребни за општинската администрација	Публикувани резултати од анализата/ истражувањето	2015/2016		ЦЗ, ЛЕР/ прашалник	/	Не е завршена	Не е реализирано.	Да се изготви анализа на потребите за видовите обуки потребни за општинската администрација.
		Креирање курикулум (план) за редовни обуки за општинската администрација	Изготвен предлог план за реализирање обуки	2015/2016		ЦЗ, ЛЕР/ прашалник	/	Не е завршена	Не е реализирано.	Да се изготви план за реализирање обуки.
			Временска рамка за нивно реализирање	2015/2016		ЦЗ, ЛЕР/ прашалник	/	Не е завршена	Не е реализирано	Да се изготви временска рамка за спроведување на обуките.
			креирање групи од вработените по области по кои работат	2015/2016		ЦЗ, ЛЕР/ прашалник	/	Не е завршена	Не е реализирано	
СТЕПЕН НА ЗАДОВОЛСТВО НА МЛАДИТЕ ОД ИНСТИТУЦИОНАЛНАТА ПОДДРШКА (70%)	Мерки за спроведување обуки за спроведување	Спроведување на обуките	Број на реализирани обуки	2015/2016	150 000	ЦЗ, ЛЕР/ прашалник	/	Завршена	Осум обуки во 2015 и осум обуки во 2016	
			Број на учесници	2015/2016		ЦЗ, ЛЕР/ прашалник	/	Завршена	54 учесници	
		Спроведување обука за младински политики за општинската администрација и младински ГО и младински неформални групи	Број на реализирани обуки	2016	25 000	ЦЗ, ЛЕР/ прашалник	/	Завршена	Една обука, 20 учесници	
			Број на учесници	2016		/				
	Мерки за поддршка на обуки за организации на младите	Обука за млади претприемачи	Број на извршени обуки годишно	2016	500 000	ЦЗ/Лер/ Канцеларија за млади	/	Завршена	Три обуки	
			Број на учесници на обуките	2016		ЦЗ/Лер/ Канцеларија за млади	/	Завршена	13 учесници	
		Обезбедување логистичка поддршка за спроведување обуки на младински ГО и неформални младински групи	Број на извршени обуки годишно	2016	150 000	ЦЗ, КМ/ прашалник, социјални медиуми	/	Завршена	Една обука за комуникациски вештини	
			Број на учесници на обуките	2016		ЦЗ, КМ/ прашалник, социјални медиуми	/	Завршена	15 учесници	
		Обука за градење на капацитетите	Број на одржани обуки	2016	75 000	ЦЗ, КМ/ прашалник, социјални медиуми	/	Завршена	Една обука	

ПРИОРИТЕТИ/ ИНДИКАТОРИ	МЕРКИ	АКТИВНОСТИ	ИНДИКАТОРИ	ПЕРИОД	НАМЕНЕТИ ФИНАНСИИ (ДЕНАРИ)	ИЗВОР НА ПОДАТОЦИ	РЕАЛИЗИРАНИ ФИНАНСИИ	СТАТУС НА АКТИВНОСТИ	РЕАЛИЗИРАЊЕ ИНДИКАТОР	ПРЕПОРАКА
	Зголемување на соработката со организациите на младите во развојот на проекти	Креирање регистар на младински организации и граѓански организации што работат со млади	Достапен регистар	2015		ЛЕР/прашалник	/	Завршена	Достапен регистар на веб-страницата на ЦЗ	
		Креирање процедури и критериуми за имплементирање заеднички проекти меѓу ОЦ и НВО	Публикувана процедура и критериуми	2015			/	Не е завршена.	Не е реализирано.	Да се изготват процедури и критериуми за имплементирање заеднички проекти меѓу ОЦ и НВО.
		Повик за заеднички проекти и работни средби со заинтересираните	Отворени повици во текот на годината	2015/2016	1 000 000		/	Не е завршена.	Не е реализирано.	Да се отвори повик за заеднички проекти и работни среби со заинтересираните.
			Број на остварени работни средби	2015/2016		/	Не е завршена.	Не е реализирано.	Да се отвори повик за заеднички проекти и работни среби со заинтересираните.	
			Број на реализирани проекти	2015/2016		/	Не е завршена.	Не е реализирано.	Да се отвори повик за заеднички проекти и работни среби со заинтересираните.	
		Потпишување договори, меморандуми за соработка и/или заедничко аплицирање за надворешни финансии	Број на поднесени апликации	2015/2016	15 000			Не е завршено.	Не е реализирано.	Да се потпишат договори, меморандуми за соработка и/или заедничко аплицирање за надворешни финансии.
Број на потпишани договори/ меморандуми за соработка	2016/2016			Не е завршено.		Не е реализирано.	Да се потпишат договори, меморандуми за соработка и/или заедничко аплицирање за надворешни финансии.			
ЗГОЛЕМУВАЊЕ НА СОРАБОТКАТА СО ГРАД СКОПЈЕ И АМС (4%)	Идентификување и развој на проектни апликации врз основа на националните политики за млади и стратегијата за млади на град Скопје	Идентификување и анализа на заеднички цели во однос на младите на ОЦ со Град Скопје и АМС	Издвоени најмалку два приоритета и нивна реализација на годишно ниво	2015/2016		КМ, ЛМС, ЛЕР/прашалник	/	Не е завршена.	Не е реализирано.	Реализирање средби и заеднички проекти со град Скопје и АМС.
		Редовни средби со претставници од ГС и АМС	Број на реализирани средби	2015/2016		КМ, ЛМС, ЛЕР/прашалник	/	Не е завршена.	Не е реализирано.	Реализирање средби и заеднички проекти со град Скопје и АМС
		Развој и имплементирање заеднички проекти	Реализирани заеднички проекти	2015/2016		КМ, ЛМС, ЛЕР/прашалник	/	Не е завршена.	Не е реализирано.	Реализирање на средби и заеднички проекти со град Скопје и АМС.
БРОЈ НА РЕАЛИЗИРАНИ ПРОЕКТИ ЗА МЛАДИ НА ГОДИШНО НИВО (10)	Идентификување и развој на проектни апликации врз основа на националните политики за млади и стратегијата за млади на град Скопје	Веб-страница со регистар на тековни проекти	Изготвена вебстраница	2015/2016		КМ, ЛМС, ЛЕР/прашалник	/	Не е завршена.	Не е реализирано.	Реализирање средби и заеднички проекти со град Скопје и АМС.
						/	Не е завршена.	Не е реализирано.		

ПРИОРИТЕТИ/ ИНДИКАТОРИ	МЕРКИ	АКТИВНОСТИ	ИНДИКАТОРИ	ПЕРИОД	НАМЕНЕТИ ФИНАНСИИ (ДЕНАРИ)	ИЗВОР НА ПОДАТОЦИ	РЕАЛИЗИРАНИ ФИНАНСИИ	СТАТУС НА АКТИВНОСТИ	РЕАЛИЗИРАЊЕ ИНДИКАТОР	ПРЕПОРАКА	
ЗГОЛЕМУВАЊЕ НА БУЏЕТОТ ЗА МЛАДИНСКИ АКТИВИЗАМ (15%)	Мерки за вклучување на јавноста во планирањето на буџетот.	Јавни расправи со граѓаните во процесот на подготовка на програмите и планирање на буџетот	Број на присутни млади и младински организации	2016		Социјални медиуми	/	Завршена	Присуство на млади и младински организации		
			Број на дадени идеи и предлози	2016		Социјални медиуми	/	Завршена	Нема точен податок.		
			Број на одржани јавни расправи	2016		Социјални медиуми	/	Завршена	Нема точен податок.		
ПРОЦЕНТ ОД БУЏЕТОТ НА ОПШТИНА ЗА ПОДДРШКА НА ПРОЕКТИ ЗА МЛАДИ (3%). БРОЈ НА ПОДДРЖАНИ ПРОЕКТИ (10).		Предлози на локалните младински организации за кои ќе бидат издвоени буџетски средства	Организаирани тркалезни маси и јавни расправи	Број на предлози	2016		Социјални медиуми	/	Завршена	Нема точен податок.	
				Број на одобрени иницијативи на годишно ниво	2015/2016		Социјални медиуми, фокус групи	/	Завршена	Нема точен податок.	
			Конзистентна и растечка буџетска стапка за проекти на младинските граѓански организации и граѓански организации што работат со млади	Висина на средствата одвоени на годишно ниво	2015/2016		Веб-страница на ОЦ	/	Не е завршена	Нема точен податок.	
ОБЕЗБЕДУВАЊЕ НА БУЏЕТ ЗА ПОДДРШКА НА ПРОЕКТИ ФИНАНСИРАНИ ОД ЕУ И ОД ДРУГИ ФОНДОВИ (17%)	Мерки за вклучување на јавноста во планирањето на буџетот.	Изготвување елаборат за фондот и издржливост на идејата за негово формирање	Прифатен елаборат	2016		ЛЕР/прашалник	/	Не е завршена.	Не е реализирано.	Да се изготви елаборат за фондот и издржливост на идејата за негово формирање.	
			Обука за начините на искористување на ЕУ фондовите	Организаирани најмалку четири обуки на годишно ниво	2016		Социјални медиуми, фокус групи		Завршена	Четири обуки за ЕУ фондови	
		Меѓуопштинска соработка за формирање на фондот за поддршка на аплицирањето	Функционален фонд	2016		Веб-страница на ОЦ		Не е завршена.	Не е реализирано.	Да се обезбеди функционален фонд.	
			Средства издвоени за фондот	2016		Веб-страница на ОЦ		Не е завршена.	Не е реализирано.	Да се издвојат средства за фондот.	
		Конзистентна и растечка стапка за кофинансирање проекти од ЕУ во партнерство со младински НВО	Број на општини за соработка			Веб-страница на ОЦ		Не е завршена.	Не е реализирано.	Да се оствари соработка со други општини.	
			Висина на средства издвоени на годишно ниво			Веб-страница на ОЦ				Нема точен податок.	Да се обезбеди конзистентна растечка стапка за кофинансирање проекти од ЕУ во партнерство со младински НВО.
ВИСИНА НА СРЕДСТВА ОД БУЏЕТОТ НА ОЦ ЗА ПОДДРШКА НА АПЛИЦИРАЊЕ И ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА ПРОЕКТИ ОД ЕУ И ДРУГИ ФОНДОВИ (1%).	Формирање општински фонд за поддршка на проекти од ЕУ и други странски проекти и изведбата на проекти од ЕУ и други странски проекти	Број на реализирани проекти				Веб-страница на ОЦ			Нема точен податок.	Да се обезбеди конзистентна растечка стапка за кофинансирање проекти од ЕУ во партнерство со младински НВО.	

АНЕКС 2: Полуструктурирани интервјуа и фокус групи

ПРАШАЛНИК

ЗА АКЦИСКИ ПЛАН ЗА ЛОКАЛНАТА СТРАТЕГИЈА ЗА МЛАДИ НА
ОПШТИНА ЦЕНТАР ЗА ПЕРИОДОТ 2015-2017

Име и презиме:

1.1.2.

Позиција и сектор во Општина Центар:

Дали е изготвен акциски план на ЛМС за 2016 година?

Приоритет ЗГ1.

Поттикнување младински иницијативи

1.1.3. и 1.2.2. и 2.1.1.

1.1. Програма за развој на
младинските иницијативи;

Дали е формирана Комисија за млади при О. Центар?
Доколку е формирана, информирајте нè за процесот на
формирање и претставниците на комисијата. Доколку
не, до каде е процесот на формирање на оваа комисија.

1.1.1.

Дали е развиена програмата на Канеларијата за млади,
преку која ќе се поддржуваат младински иницијативи?
Доколку е развиена, колку иницијативи се имплемен-
тирани? Какви, број на вклучени млади лица?

**Важно: За да ја формираат Комисијата за млади, тре-
ба да имаат промена на статутот на Општината.**

Колку средби се остварени за поддршка на младински
иницијативи од страна на комисијата за млади?

Колкави се бројот на предложени и бројот на поддржа-
ни иницијативи?

1.2. Мерки за зголемување на институционалната поддршка за младите;

1.2.1.

Накратко објаснете го процесот!

Колку млади учествувале во формирањето Локален младински совет на ОЦ. Опишете го процесот од технички аспект, но редоследно (колку и какви повици биле објавувани, колку млади учествувале, колку организации учествувале, родова и етничка застапеност, број на обуки, средби, работилници итн.). Каква е внатрешната структурата на ова тело? Кои документи за внатрешно работење и документи за развој се развиени и на кој начин (пример: статут, документ за административно и техничко работење, стратегија за работа, годишен план итн.)?

По формирањето на Локалниот младински совет на ОЦ, стои дека треба да има промена на статутот на ОЦ. За какви статутарни измени се работи, во која насока се измените? Дали се направени измените?

1.2.2.

Дали е поднесена иницијатива за формирање комисија за млади во рамките на ОЦ? До каде е процесот?

1.3. Засилување на улогата на ЛМС на ОЦ

1.3.1.

Дали започна иницијативата „Младинско столче во Советот“? Ако да, во колку дискусии учествувал претставникот? Дали/Колку предлог-иницијативи се поднесени и на што се однесуваат? Дали е променет деловникот за работа на Советот?

1.3.2.

Колку настани и од каков тип се организирани за мобилизирање млади на годишно ниво? Колку организации и колку млади биле вклучени?

1.3.3.

Во колкав степен се обезбедени административно-технички услови за поддршка на ЛМС? Наведете детали (простории, техничка опрема итн.)!

Приоритет 3Г2. Зголемување на вклученоста на младите во процесите на донесување одлуки во општината

2.1. Мерки за зголемување на вклученоста на младите во процесите на донесување на одлуките во ОЦ

2.1.1.

Дали е формирана комисија за млади при О. Центар? Доколку е формирана, информирајте нè за процесот на формирање и претставниците на комисијата. Доколку не, до каде е процесот на формирање на оваа комисија.

2.1.2.

Колку соработува ОЦ со младински организации/организации за млади?

Дали може да ни кажете колку јавни повици беа достапни за младинските организации во периодот 2015-септември 2016?

Дали ОЦ има практика да се консултира со младинските организации при одредени прашања што ги спроведува/креира општината, а се однесуваат на младите луѓе? Да се набројат примери.

2.1.3.

Колку проекти што се однесуваат на младите се реализирани во периодот 2015-2016 (септември)? Број на вклучени организации и број на вклучени млади?

2.2. Мерки за зголемување на транспарентноста на општината;

2.2.1.

Дали на веб-страницата на општината има посебен, издвоен дел за информирање за сите младински прашања поврзани со општината? Колку отворени форуми за младински прашања биле реализирани? Како ги информирате младите од општина Центар?

2.2.2.

Со какви социјални медиумски алатки за информирање располага ОЦ? (фан страница на Фејсбук, Твитер)? Кој ги работи социјалните медиуми, кој ја одобрува и ја креира содржината? (ЛЕР, ИКТ). Колкав е бoroјот на лицата што ги следат профилите на ОЦ на социјалните мрежи?

2.2.3.

Дали се објавуваат повици за учество на младите во процесите на програмирање во ОЦ? Колку повици биле објавени во 2015-2016? Како е направен изборот? Колку учесници биле пријавени? (ЛЕР)

Приоритет ОУ 1.

Поддршка за формирање различни модели за ангажираност на младите

1.1. Осмислување институционална форма за работа со младите во рамките на организациската општинска структура;

1.1.1.

Дали постои елаборат за посебно одделение за млади? (секретар на општината)

1.1.2.

Дали постои соработка и координација на одделението за млади со младинските организации, канцеларијата за млади и ЛМС? Колку средби биле остварени?

1.2. Развој на нови модели за ангажирање на младите;

1.2.1.

Дали постои стратегија за волонтерство во ОЦ? Опишете го процесот на донесување на стратегијата? (број на јавни расправи, учесници, претставници). Кога е донесена стратегијата за волонтерство?

1.2.2.

Дали ОЦ соработува со млади студенти? Колку повици/конкурси се објавени и за која цел? Колку проекти од студенти се реализирани во соработка со ОЦ и за која цел? Колку соработки се остварени, со колку студенти?

1.2.3.

Колку младински организации поддржала општината во насока на финансиска и логистичка поддршка и за која цел? Колку работни средби за собирање предлози за иницијативи се реализирани, колку учесници имало на средбите, колку предлози се направени, а колку се реално реализирани?

Приоритет ОУ 2.
Делегирање на дел од надлежностите на организациите на младите

2.1. **Анализа и развој на услугите на локално ниво за потребите на младите;**

2.1.1. и 2.1.2.

Дали е направена анализа за видовите услуги [то им се потребни на младите во Општина Сентар? Дали е анализата сеопфатна и ги опфаќа и услугите што можат да ги понудат младинските организации? Дали е публикувана анализата? Каде?

2.1.3.

Дали постои број на развиени услуги?

2.2. **Мерки за делегирање на дел од услугите за младите на организациите на младите;**

Важно: Што се подразбира под „делеирање“ на дел од услугите за младите на организациите на младите?

2.2.1.

Дали постои јавна и јасна процедура за делегирање на дел од услугите на младинските организации и дали се усвоени од страна на општината?

2.2.2.

Дали имало повик за делегирање услуги? Дали/колку има објавени услуги за делегирање? Колку граѓански организации што работат со млади биле пријавени?

2.2.3.

Дали постојат меморандуми на соработка потпишани во ова поле, со кого и колку?

**Приоритет РК1.
Градење внатрешни капацитети за
работа со младите во општината**

**1.1. Мерки за спроведување обуки за
општинската администрација;**

1.1.1.

Дали е направена анализа за потребите за обуки за општинската администрација и дали е јавно достапна?

1.1.2.

Дали е направен план за градење капацитети на општинската администрација врз основа на анализата? Дали е направена временска рамка за реализирање на обуките?

1.1.3.

Колку обуки се реализирани?

Колкав е бројот на учесници на секоја од обуките и од кои сектори?

1.1.4.

Дали се спроведени обуки за младински политики во Општина Центар? Кој учествувал на обуките? Колку учесници?

**1.2. Мерки за поддршка на обуки за
организациите на младите;**

1.2.1.

Дали се реализирани обуки за млади претприемачи? Колку обуки во 2015 и 2016?

1.2.2.

Колку пати ОЦ (Канцеларијата за млади) обезбедила поддршка на младинските организации, неформални групи за спроведување обуки на младинските организации? Колку млади биле застапени преку овие обуки?

1.2.3.

Дали се одржани обуки за градење капацитети? Колку обуки и на кои теми? Колку учесници и кој е нивниот профил?

Приоритет РК2. Зголемување на поддршката за „добри практики“ за младите

2.1. Зголемување на соработката со организациите на младите во развојот на проекти;

2.1.1.

Дали е креиран регистар на младински организации?
Дали е достапен? Каде?

2.1.2.

Дали постојат процедури и критериуми за имплементирање на заеднички проекти на ОЦ со младинските организации? Дали се тие процедури публикувани? Каде? (Доставете примерок.)

2.1.3. и 2.1.4.

Дали постоеја повици за поддршка на младинските организации во текот на 2015 и 2016? Дали постоеше стратегиска и партнерска соработка на ОЦ и младинските организации за заедничко имплементирање за надворешни фондови и со кои организации поточно? Колку работни средби биле реализирани за оваа цел, колку и

кои проекти биле реализирани (или се во тек)? Колку договори и меморандуми за соработка се потпишани и со кои организации?

Приоритет РК 3. Зголемување на соработката со Градот Скопје и АМС

3.1. Идентификување и развој на проектни апликации врз основа на националните политики за млади и стратегијата за млади на Град Скопје;

3.1.1., 3.1.2., 3.1.3., 3.1.4.

Дали е воспоставена соработка со ОЦ и АМС? Дали се идентификувани начини и приоритетни области за работа меѓу АМС и Град Скопје?

Дали се развиени заеднички проекти со АМС?

Дали е изготвена веб-страница со регистар на тековни проекти?

Дали ОЦ ги следи приоритетите од Националната стратегија за млади при креирањето на политиките за млади на ОЦ?

**Приоритет УБ 1.
Зголемување за буџетот за
младински активизам**

**1.1. Мерки за вклучување на јавноста во
планирањето на буџетот;**

1.1.1. и 1.1.2.

Дали се организирани јавни расправи и тркалезни маси со граѓаните во процесот на подготовка на програмите и планирање на буџетот? Колку? Колкав бил бројот на млади и младински организации што учествувале на јавните расправи, тркалезните маси итн.? Колку предлози од младинските организации биле поднесени и колку се прифатени?

1.1.3.

Колку средства се одвоени на годишно ниво за младинските организации 2015-2016?

**Приоритет УБ 2.
Обезбедување буџет за поддршка на проекти
финансирани од ЕУ и други фондови**

**2.1. Формирање општински фонд за поддршка на
аплицирањето и изведбата на проекти од ЕУ
и други странски проекти;**

2.1.1.

Дали е изготвен елаборатот за формирање општински фонд за поддршка на аплицирањето и изведбата на проекти од ЕУ и други странски проекти? Дали е усвоен и од кого?

2.1.2.

Дали се организирани обуки за користење на фондовите на ЕУ во ОЦ? Доколку да, колкав број млади опфатиле овие обуки?

2.1.3.

Дали постои меѓуопштинска соработка за формирање на овој фонд? Доколку има, образложете колкав број општини се вклучени во соработката и на кој начин?

2.1.4.

Дали ОЦ поддржала проекти на младинските организации преку кофинансирање?

Колку, кои и каков тип проекти? Колку средства биле одвоени и колку и кои организации биле вклучени?

ПРАШАЛНИК

ЗА ФОКУС ГРУПА СО ПРЕТСТАВНИЦИ НА ГРАЃАНСКИ ОРГАНИЗАЦИИ ШТО ИМАЛЕ СОРАБОТКА СО ОЦ

1. Дали може да ни кажете нешто повеќе околу искуството во работата со Канцеларијата за млади?
2. Дали сте запознаени со иницијативите/активности-те што ги спроведува Канцеларијата за млади?
3. Дали сте имале директна соработка со КМ? Ако да, број на заеднички иницијативи/активности;
4. Дали сте запознаени со иницијативата Комисија за млади на ОЦ? До каде е процесот, дали сметате дека треба да има вакво тело и зошто?
5. Како се чувствувате околу вашата вклученост како младински НВО во однос на младинските прашања во општината?
6. Колку често сте биле вклучени во јавни дискусии што ги организираше општината?
7. Како се информирате за активностите на ОЦ?
8. Каква е ажурноста на ОЦ во врска со вашите барања како млади луѓе и како организации?
9. Кои препораки би ги упатиле до ОЦ за унапредување на работата на општината?

ПРАШАЛНИК

ЗА ФОКУС ГРУПА СО ПРЕТСТАВНИЦИ НА ЛОКАЛНИОТ МЛАДИНСКИ СОВЕТ НА ОПШТИНА ЦЕНТАР

1. Кажете ни нешто повеќе околу ЛМС на Општина Центар! Кога и како е формиран, кои се членови и како се избрани и внатрешна уреденост (документи, акти итн.)?
2. Дали ЛМС има програма за работа, акциски план и буџет?
3. Дали сте запознаени со иницијативата Комисија за млади на ОЦ? До каде е процесот, дали сметате дека треба да има вакво тело и зошто?
4. Дали членовите на ЛМС добиле некаква поддршка за засилување на капацитетите на членовите?
5. Дали ЛМС добива друг тип поддршка од општината (пр., административно-техничка)?
6. Како ЛМС учествува во работата на општината?
7. Дали ЛМС редовно учествува на седници на Советот на ОЦ? Колку често и дали е ова учество активно?
6. Каква е комуникацијата на ЛМС со секторите на ОЦ, Советот на ОЦ и градоначалникот? Колку се достапни?
7. Како е ЛМС вклучен во реализацијата на специфичните програми за млади на општината?
8. Дали е ЛМС консултиран при креирањето програми за млади во рамките на општината?
9. Кои препораки би ги упатиле до ОЦ за унапредување на работата на општината?

